

НОВІ ЗАВДАННЯ БРИТІЙСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

Два роки тому під час трагічних днів, почався один з найбільших класових боїв нашого часу — загальний страйк британських робітників, оголошений з метою підтримати гірників, на яких пав льокват підприєміців. Цей величезний страйк, що почався в обстановці небувалого захоплення робітників і який вони проводили з нечуваною єдністю, проте незабаром зірвано зрадою провідників-реформістів, які налякалися його розміру і почули, що в своєму дальшому розвитку він може привести до соціального перевороту. Покинута іншими загонами пролетарської армії, героїстичні гірники ще довго не залишали поля бою, але, не зважаючи на братню допомогу робітників Радянського Союзу, вони поволі занепадали на силі й після семимісячної боротьби, змушені були здатися на ласку буржуазії.

Почався довгий період реакції. Буржуазія вирішила використати свою перемогу повною і перейшла в наступ усім фронтом. Згідно з законом, що його затвердив консервативний парламент, встановлено було для гірників 8-годинний робочий день. Другим законом, що має ще важливіше значіння, забороняється під загрозою кари різні страйки, співчуття або агітація за них, а також всякі спроби впливати на страйколомів. Разом з тим дуже обмежується права робітничих організацій, що до збирання фондів на політичні цілі. Цим законом завдано тяжкого удару волі коаліції, (тобто праву утворювати організацію), за яку англійські робітники боролися протягом цілого 19-го століття.

На робітничу класу натискали в усіх напрямках. Низкою адміністративних заходів обмежено чинність ухвал про допомогу безробітним, які існували раніше і в такий спосіб десятки тисяч пролетарів перетворилися на справжніх павпсів. В усіх галузях промисловості підприємці наживалися здійснюючи заходи до зменшення заробітної плати та погіршення умов праці й часто не зустрічали енергійного опору від реформістських трейд-юнів, деморалізованих зривом загального страйку та поразкою гірників.

В деяких промислових районах підприємці сильно підтримували утворення так званих "неполітичних трейд-юнів", іншими словами — організації страйколомів, що підірвали всю роботу старих робітничих організацій і послаблювали опір їх наступові капіталу.

Зрадинська ролля реформістських провідників правих і тих, хто раніше мав славу "лівих" — не скінчилася зривом загального страйку гірників. Мало того, що вони капітулювали перед натиском буржуазії й обмежувалися лише словесними протестами проти спроб поводити старі пролетарські організації шляхом утворення нових "неполітичних" епілох — вони на Единбурзькому конгресі трейд-юнів провели цілу низку постанов, які довершили їхню зрадинську роботу і почали збройну добу отвертого співробітництва з буржуазією. Там ухвалено:

1) Відмовитися від активних виступів проти вищезгаданого реакційного закону про трейд-юнів;

2) Ліквідувати англо-радянський комітет;

3) Оголосити війну лівому крилу робітничого руху, що ним керують комуністи й провідники трейд-юнійної "меншости".

Такі самі постанови ухвалила Партия Праці на Блекпульському з'їзді. Вони розраховані на те, що після парламентських виборів можливим стане "робітничо-ліберальний блок", що провадитиме ліберально-імперіалістичну політику за підтримкою МакДональдів та Томасів.

Відмова від позиції класової боротьби призвела правих лідерів до політики отвертого співробітництва з заклятими ворогами робітничої класи. Це найповніше виявилось в обговоренні й виробленні плану "промислового миру". Цим разом з ідеєю класового миру виступив один з найбільших капіталістів Англії, король хемічної промисловості сер Алфред Мона і провідники Генеральної Ради з радістю відгукнулися на його заклик. Час від часу вони збираються разом з агентами Мона і під диктаторою останніх пишуть резолюції про шкідливість страйків і т. ін., в такий спосіб продовжують свою роботу, деморалізуючи робітничу класу.

Проте, ця справа не йде так гладко, як цього бажалося б правим генералістам. Події останнього часу виразно свідчать, що британський пролетаріят уже значно виждає після поразок 1926 р. і починає чимдалі енергійніше виступати проти натиску буржуазії та проти зрадинської політики старих провідників. Про це свідчать різні стихійні виступи на місцях, наприклад, страйки проти спроб накинати робітникам "неполітичні" спілки, а також з приводу зменшення заробітної плати й т. ін., при

чому дуже часто ці виступи організовуються поза і проти волі старих провідників трейд-юнів.

Особливо напружений стан утворився в центрах вугільної й текстильної промисловості.

Дуже велике враження на всю Англію справили новий (вірніше поновлений) спосіб боротьби, що його минулого року застосували гірники, а саме — їх "похід на Лондон". Цей похід, в якому брали участь тисячі засмаглих вуглекопів під проводом лідерів "меншости" й комуністів, дуже схвилював буржуазію, якій знову почала викидатися червона примара революції. Разом з тим цей похід продемонстрував перед усею робітничою класою Великобританії бойовий дух і зріст єдності робітників підземелля.

Ланкашайрські текстильники також виявили свою бойову готовність перед натиском буржуазії й одночасно відбили всі спроби підприємців зменшити заробітну плату і збільшити робочий день. Тут натиск робітничих мас досяг такої сили й напруження, що навіть праві діячі трейд-юній не зважилися виступити з закликом до компромісу, а більшість підприємців, зустрівши такий упорний опір текстильників цього району, змушені були зняти свої пропозиції. У деяких випадках робітники досягли перемоги одночасно улаштуваннями страйками, що їх не пощастило зірвати підприємцям за допомогою призованих здалеку страйколомів.

Процес поліпшення робітничого становища й багато є ознак, що цей процес дедалі поглиблюється серед пролетарських мас і розвивається з чим далі більшою силою. Розкол між реформістською бюрократією трейд-юній і Партиєю Праці та робітничими масами чим далі поглиблюється, а провал колишніх "лівих" провідників не лише не знесилив дійсного лівого руху, а й сприяв очищенню та зміцненню його.

Для організованого робітничого руху Великобританії тепер особливо характерні два моменти: занепад і розклад проміжних угруповань, як от відомої "Незалежної Партии Праці" й одночасне зміцнення лівого крила, цебто трейд-юнійної меншости та комуністичної партії.

Лідери "Незалежної Партии Праці" самі визнали банкрутство своєї організації й про це чимало говорено на останньому з'їзді цієї партії, де між іншим наводили цифри, які свідчать, що "незалежні" минулого року втратили понад 200 місцевих організацій, цебто більше як одну п'яту частину всієї партії. Це свідчить, що робітники перестають вірити цим політичним крутям, що за своїми неначеб-б до лівими фразами ховають дуже праві діла

й своїми одвічними компромісами торують шлях для отвертих зрадинців.

Щодо до комуністичної партії, то її вплив за останні два роки дуже зміцнився. Хоч буржуазія й уряд і жорстоко переслідують цю партію, хоч бюрократи з трейд-юній і Партия Праці гноблять її, британська компартія не здає своїх позицій, здобутих підчас загального страйку й страйку гірників і успішно поширює свій вплив на широкі шари робітничої класи. Вона ще не така дужа, щоб повалити стару зрадинську "робітничу" бюрократію й стати на чолі загально-національного робітничого руху. Але зріст її сили й впливу вже досить великий, щоб спонукати праве крило скерувати про-

ти компартії найдужий вогонь у боротьбі за провід робітничих рухів.

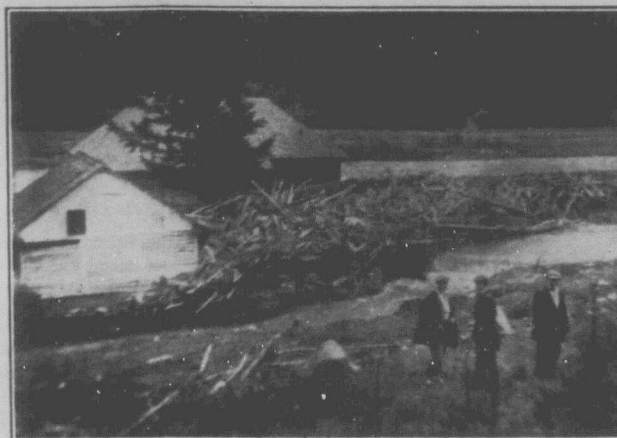
Після постанови останнього пленуму Комінтерну, ця боротьба починає нову стадію і ми певні, що наша британська партія Англії в цій боротьбі ще поширить свій вплив і зміцнить свої позиції.

Важкі завдання перед робітничою класою Англії. Але ми певні, що ці завдання будуть розв'язані, що недалеко вже той день, коли британський пролетаріят, скориставшись з нахли попередніх боїв і очистивши свої лави від явних льокват буржуазії та від хистких елементів з-поміж себе, перейде в рішучий наступ проти свого класового ворога — буржуазії.

Дж. Паул.

ТАМ, ДЕ БУШУВАЛА ПОВІНЬ.

Нині подаємо далі тит образків, які показують нам страшний наслідок повені в Сх. Галичині, що сталася в наслідок зливи й бурі при кінці серпня й на початку вересня минулого року. Ці образки надіслав тов. І. Навізівський.

Вилли ріки Лимниці наніс спустошення в селі Підлюті, громада Перегіньська.

Бідні селяни села Перегіньська, повіт Долина, сходяться перед будинок громадського уряду, для отримання допомоги. (Фотографія т. І. Навізівського.)

На передмістті Косова після повені. Вода залляла обійстя.

МОГИЛА ДЖІНГІС-ХАНА.

Один з найбільших завоювальників світової історії, монгольський князь Джінгіс-хан, поклав перед собою завдання майже весь відомий тоді світ вдерся аж до середньої Європи. По рвавалі його велитенської імперії, віддалили й не прогляди орди Монголів на зад в невідомі нетри середньої Азії. Від десятих літ шукають історики й археологи Європи за могилою великого світопеможця. Про цю могилу було відоме тільки те, що вона була в пустинній поліс середньої Азії, але точно означене місце так і осталося тайною лямів і тибетських черців.

Відомий російський дослідник старовини проф. Козлов понав тепер мабуть на слід джінгісханової могили. Від 1883 р. просліджував проф. Козлов середню Азію з однією думкою — попати на слід могили Джінгіс-хана. Він вивчив мову всіх азійських племен, познайомився з безлічу азійських князів та духовників. І хоч трудно було від них видобути хоч би тін правди, все-ж таки вдалося Козлову ствердити, що могила Джінгіс-хана лежить в пустині Гоби. В відомостях китайських істориків було сказано, що Джінгіс-хан помер в 1227 р. в своїй тогочасній столиці Кара-Кото, та що ближче означення місця його спочинку затаєно з державно-політичних причин.

Проф. Козлов добився одначе до провіції Ордос, де найшов румовища мертвого міста Кара-Кото, в якому вдалося йому теж знайти могилу Джінгіс-хана.

Дякуючи князеві Алахан-ханові, що вважає себе прямим нащадком великого завоювальника, допущено йому до таємничої гробниці. До товариства дослідників додано сімох тибетанських лямів (духовників), яким згідно з обов'язком мовчанки, заборонено говорити з Козловим. Лями завели Козлова перед стрімким склом велитенської скелі, крізь отвір якої діявся до внутрішньої печери-гробниці. Крізь лямів пробили більшіх і менших, але безнадійно поплутаних коридорів, діявся він до простої, склепленої сали, яка в дійсності була шойно передсінком властивої гробниці. В ньому побачив російський дослідник стилізовані зображення льва, тигра й коня, яких заздалення було охоронити спокій великого покійника.

З передсіння перейшов дослідник до властивої гробниці. В ній побачив він сакрофай, в формі великої чотиригранної будівлі з імпрегнованого дерева. Вся будівля була украшена різьбами й мальовками в старо-татарському стилі. Сама будівля в формі корони, яку носили вожди монголь-

ських племен, вмішала в собі срібну домовину, окутану шовковим прапором. Сама домовина спочивала на 78 коронах князів, яких протягом свого життя покори Джінгіс-хан. Довкола домовини стояло сім вічних лямпад; а понад ними висів велитенський дзвін в який вдарили лями семикратно що сім годин.

В глибині сакрофагу стояла скриня з зброєю Джінгіс-хана, поміж якою був дорогоцінний, вишадкований рубинами й смарагдами, меч. На другому боці стояв престіл Джінгіс-хана з масивної, обильно-орнаментованої слонової кости. Крім цього було там погруддя Джінгіс-хана та його музичні інструменти.

На одному з столів лежала груба книга в китайській й татарській мовах. Є це історія побісів Джінгіс-хана, ним самим диктована. Так на окладах, як і на поодиноких картках цієї книги збережені підписи й печатки самого Джінгіс-хана.

В гробниці найшлася теж пергаментова біблія в дорожній оправі, яку в 13. віці списав якийсь англійський чернець.

Лями вірять, що кожного року, в день уродіння Джінгіс-хана, являється його дух, гасить всі сім вічних лямів і веде найстаршого з лямів до стола в глибині гробниці, при якому зраджує йому таємниці майбутнього на протг найближчого року. Поруч гробниці Джінгіс-хана знаходиться й гробниця його останньої жінки Долми з написом: "Тут спочиває королева Долма, що просила великого хана, не доводити перед його смертю, звільнити її від дочасного життя, щоб вона могла приготувати йому місце в позамогильному світі. Хан звільнив її душу, вдарили своїм кіндалом в її груди і так вмерла вона в його обіймах, сім днів перед його смертю..."

ПЕРЕДТРАВНЕВИЙ ТЕРОР.

Для очищення терену перед святом першого травня в цілому Львові відбулися масові ревізії та арештування. Всіх попереслуханий на поліції відправлено в поліційні кібінки до судової в'язниці. В часі транспортування арештовані на знак протесту співали революційні пісні та підносили оклики проти уряду й поліційного режиму. Арештовано між іншим кількох членів редакції "Сельробу" "Світла" та інших робітничих органів. Про такі самі арештування доноситься з провінції. Таким чином поліція бажала, по її думці, усунути неспокійні елементи, щоби свято першого травня мало наскрізь пелітеский характер.

вернулися до неї.

"Тягьсот долларів?" — повторила вона голосно. — "П'ятьсот долларів золотом він просить за червоного мако!" — передавали люди один одному.

Пакіта так близько підійшла до Карлоса, що він почував її теплий віддих на ший.

Порядившись хвилинку з жіночкою, чоловік сказав: "Триста!"

Пакіта глянула на Карлоса, мов хотіла сказати: "Бери!" Поруч нього вона забула всі свої вчорашні обрахунки.

Але Карлос тільки похитав головою. "Я сказав п'ятьсот". Здавалось, що йому байдуже, чи купувати, чи не купувати птаха, але Пакіта, яка його краще знала, чула, як у нього колодяться серце. Вона бачила, як у нього набухали скроні і як тремтіли кутки губ.

"Я сказав п'ятьсот, п'ятьсот, п'ятьсот", — повторив він, ніби гіпноізуючи себе самого. Американці відступили. "Багато, дуже багато", — мурмотіли вони. Всі торговці оточили їх і тільки й чути було: "Він не хоче брати триста золотих за червоного мако!" Це була подія більша, ніж знахідка птаха. На всьому базарі за цілий тиждень не було прода-

но краму й на половину цієї суми.

(Кінець буде.)

Конрад Берковічі.

ЩАСТЯ

(Продовження.)

Карлос відповів: "До Родрігесових кишень гроші самі йдуть, а в мене кишень діраві. Іду я на базар і раптом спинаюсь, повертаю у джунглі, щоб подивитися, як граються малі й як кохаються птахи. Замість довгати та продавати їх, я ними милуюсь. Ще багато де-чого іншого я роблю, але мені соромно признатися. І мої срібні песо весело і вільно літають по деревах на своїх зеленних крилах, дарма, що на них я міг-би накупити перлів у Китайців і ріжних дріб'язків у індуських торговців у Бальбоа".

"І ви кажете, що кохаєте мене!" — сердито промовила Пакіта. Вона гнівалася, що чоловік, якого вона кохає, за-для неї не зробився ні трохи практичним.

"Невже ви співаєте думаете годувати дітей своїх? Або може з казок своїх ви наберете цегли, щоб збудувати хату?" — крикнула вона йому з докором і втіла.

Карлос дивився їй у слід. Ніколи він ще не бачив її та-

кою гарною. Рухи її були такі граціозні. Його дуже збентежило те, що вона розсердилася, бо він-же так кохав її. Цієї ночі він не лагаючи спати, забрався так далеко у джунглі, як ніколи ще не заходив. Йому хотілося побути на самоті. Далеко від усіх. Він не спав. Він не мріяв. Мов закам'янілий, лежав він обличчям до землі.

Коли зайнявся синяво-червоний ранок, він звів очі. Перед ним низько, на галузі дикої банана сонно гойдався великий птах завбільшки за курку. Криваво-червоного кольору, з чорним дзьобом і синіми ногами, такого він за все життя своє не бачив. Ураз він згадав оповідання про червоного мако; цей птах був такий рідкий, що Карлос думав, що він живе лише в легендах. Криваво-червоний мако, що водиться тільки в дуже гарячих краях, там, де проміні сонця палають, мов полум'я.

Він простяг руку і схопив за ногу птаха, який не встиг і розправити крил. Він ледви вдержався. Було дуже холодно і, кров у нього загусла. Птах

слабо намагався клонити його в руку, але Карлос ніжно стиснув його за голову і птах не пручався, коли він йому начепив на ногу мотузку.

Там, у тому червоному птахові були й хата, і діжка, і грєбінець, і свідчало, і шаль і гроші на шлюб, і все, чого так хотіла Пакіта. Він побіг просто на базар, не заходячи навіть до дому. Ще не встиг він дійти до майдану, як усі вже знали, що Карлос Венасекс спіймав криваво-червоного мако. Всі покинули свої крамниці, навіть Сирійці й Китайці залишили свої ятки, щоб подивитися на чудесного птаха, якого ніколи не бачили в цих краях.

"Криваво-червоний мако, червоний мако!" Карлос Венасекс спіймав червоного мако.

Пакіта прибігла захекана і протиснулася крізь юрбу. Вона ледве стрималася, щоб не кинути на шю Карлосові. У цьому червоному мако було не тільки все, чого вона бажала, але це було також, як у народі казали, доброю ознакою. Один із Китайців пильно подивився на птаха і, надив усім, запропонував сто песо.

"Сто песо за червоного мако!" — відгомном пішло по базару.

Родрігес був трохи блідий,

але самовпевнений. Коли навів Карлосові дадуть удічі більше, йому не вистарчить.

"Бери сто песо!" — сказав він братові.

Пакіта здивовано подивилася на Карлоса, бо він мовчки відсунув гроші. "Я прошу більше за червоного мако. Далеко більше".

Груді Пакітні захвилювались від гордості. Нарешті Карлос зробився купцем, хазяїном, він хоче вигадати як можна більше.

"Сто двадцять п'ять!" — гукнув сирійський торговець. Але юнак похитав головою.

"Сто п'ядесят", — гукнув Гусейн, індуський купець, який шойно прибіг, покинувши свою крамницю, коли почув, що продається червоний мако. Але Карлос ще раз похитав головою.

"Я хочу за нього більше взяти". — Але що упертіший був Карлос, то щасливіша була Пакіта. Вона пишалася ним. Надвечір Китаець набавив ще двадцять п'ять песо, а Індус Гусейн набавив других двадцять п'ять. Отже за птаха давали двісті срібних песо. Але Карлос не продавав птаха.

"Чому не скажете братові, щоб він узав двісті песо?" — звернувся Сирієць до Род-

рігеса. "Тут нема чого говорити", — саркастично відказав Родрігес, так голосно, що почув Пакіта. — "Може він його собі заріже на вечерю, або може навчить його співати своїх пісень".

Повертаючись додому, вони дорогою мовчали. Брати провадили дичину до самої хати і на прощання вона, повернувшись до них, сказала: "Буенос-ночес, Родрігес" і "Буенос-ночес, Карлос", нікому з них не віддавши перегаги. Вона знала, що коли навіть Карлос вийде двісті песо, то йому не вдасться виконати умови. Становище обіймаючи справу, Пакіта прибігла до висновку, що знахідка червоного мако була лише щасливий випадок. Не можна було сподіватися, що такі випадки трапляються так часто, щоб він міг прогнати сім'ю. Родрігес не надіявся на такі щасливі випадки. Він назбирав гроші, тяжко працюючи день у день, від раннього ранку до пізньої ночі. Отже шалюла схизляла на його сторону й перетягувала другу шальку, де лежало її серце, що його вона хотіла подарувати Карлосу. Брати мало розмовляли цього вечора. Родрігес знов зняв свого жола й до самої півночі чути було, як він бив ним об колону. Рано вран-

ці Карлос із птахом під рукою пішов на базар. Через півгодини пішов Родрігес, а за ним Пакіта. Піднесення юрби до цього часу ушухло. "Люди пилися, чи Гусейн і далі даватиме сто песо. Часами де-хто спинався, щоб подивитися на птаха, але ніхто сьогодні нічого не пропонував. Хто міг давати більше, ніж двісті песо?"

У кого-ж були такі гроші? Пакіта стояла поодаль, ні з ким не розмовляючи, і тільки, коли хтось підходив подивитися на птаха, вона підступала ближче. Карлос розглядав чудові криваво-червоні пера й мисляв про прекраснімизерунки на широкіх крилах. О-о, півні на базарі з'явився мо-лодий Американець з жіночкою, що приїхав у човні, щоб подивитися на базар. Побачивши мако, баче спинався. Підійшовши ближче, жіночка надзвичайно захопилася красою птаха. Всі раптом оживилися, бо у всіх з'явилася думка, що ці — очевидно, багаті — люди, можуть заплатити нечувану ціну.

"Скільки?" — спитав чоловік.

"П'ятьсот долларів золотом" — відповів Карлос, не моргнувши очом.

Пакіта так скрикнула від здивування, що всі голови повернулися до неї.

"П'ятьсот долларів золотом" — відповів Карлос, не моргнувши очом.

Пакіта так скрикнула від здивування, що всі голови по-